

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. VI. Vtrùm in bonis temporalibus, siue fortunæ, siue corporis
teneamur nos ipsos magis diligere quàm proximum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

ris Dei in proximo, et si ex operantis negligentia sequatur minor eius perfectio, ut dixi supra conel. 7.

76 Dices Secundò, Ergo caritas inclinabit etiam ad opus ex quo solùm paulò magis promouenda sit perfectio proximi, quàm mea retardanda; quia ex eo simpliciter sequitur maior Dei gloria. Respondeo, nego consequentiam, quia caritas non inclinatur absolute in maiorem Dei gloriam, sed cum aliquo respectu ad operantem, quem decet prius magis se procurare gloriam Dei in se quàm in alio. ut patet ex tertia ratione conclusionis 6. atque ita nisi aliunde magna sit in diuersitate, semper nos incitat ut nostram perfectionem magis promoueamus quàm alienam.

77 CONCLUSIO IX. Caritas inclinatur ad præferendam salutem & perfectionem proximi omnibus donis animi naturalibus & gratijs gratis datis. Est communis, & per se patet: quia salus & perfectio proximi per se Deo placent, & hominem meliorem efficiunt: alia verò illa solùm per accidens, quatenus ad nostram aut aliorum perfectionem promouendam iuuant. unde patet in cogitationibus suis euanescere eos, qui magis querunt bene scire quàm bene viuere, aut proximorum salutem promouere.

DUBIUM VI.

Virum in bonis temporalibus, siue fortune, siue corporis, teneamur nos ipsos magis diligere quàm proximum?

78 NON querimus hic, utrum is qui habet aliquos v. c. liberos aut parentes, quos ex pietate aliaue virtute tenetur decenter iuxta eorum statum sustentare, possit bona ad hoc necessaria alijs dare. de hoc enim disputabimus infra dubio 8. sed agimus solùm de eo, qui ab huiusmodi obligationibus liber est.

Hac autem in re constat Primò, quemque in graui necessitate teneri in eiusmodi bonis plus amare rempublicam cuius est pars, quàm seipsum, atque adeò etiam vitam suam pro eius conseruatione profundere, ut ex communi sententia docet D. Thom. 2. 2. quæst. 26. a. 3. in corpore.

D. Thomas.

79 Constat Secundò, nos in eiusmodi bonis in pari necessitate licetè plus amare nos ipsos, quàm quemuis alium priuatum. Nam D. Thom. supra a. 4. ex eo, quòd quisque sibi propior est quàm alteri, bene probat caritatem vnumquemque inclinare ut magis amet se quàm proximum; quòd etiam in bonis corporalibus habet locum.

Licetè largimur alijs nobis necessaria ad vitam statum.

Constat Tertio, nos in ijs bonis externis, quæ non sunt necessaria ad conseruationem vitæ, posse plus diligere proximum quàm nos ipsos, hæc ei in pari necessitate largiendo; etiam ea quæ ad sustentationem nostri status nobis sunt necessaria. Quia nullo iure tenemur aut illa bona, aut ipsum statum nobis integrum conseruare: imò ob multos fines possamus nos his omnibus honestè spoliare.

utrum licetè me pro altero exponam periculo vitæ.

Dubium autem est, an per se loquendo, & secluso aliorum damno possim vitam meam pro vita amici priuati exponere euidenti mortis

periculo; v. c. in extrema necessitate dando ei panem ad vitæ sustentationem mihi omnino necessarium, aut in naufragio cedendo citabula, qua possem enotare, &c.

Quidam id negant. Primò, quia caritatis ordo postulat ut nos amemus præ proximo: at qui quod illud faceret amaret proximum præ se: ergo faceret contra ordinem caritatis. Secundo, quia cum non simus vitæ nostræ domini, non possumus eam sine necessitate perdere, sed tenemur eam conseruare quamdiu licetè possumus: at qui talis potest eam licetè conseruare; ergo ad hoc tenetur. Tertio, quia non possumus vitam spiritualem pro alterius salute spirituali exponere euidenti periculo: ergo nec corporalem pro corporali. Quarto, quia D. August. lib. de Mendacio c. 6. ait: *Si pro illius temporalis vitam suam ipsam temporalem perdit; non est iam diligere sicut seipsum, sed plusquam seipsum. quod sana regula doctrinam excedit.* Ita Palud. in 4. dist. 15. quæst. 3. art. 2. conel. 3. Gabriel ibidem dist. 16. quæst. 4. ar. 2. conel. 1. & quidam alij. Pro eadem sententia citatur Durand in 4. d. 17. quæst. 6. in respons. ad 2. Sed ibi aperte contrarium dicit; nam docet nos honestè exponere vitam periculo, sicut pro republ. ita etiam pro amico: & quamuis inde sequatur mors, hanc tamen non eligi pro republica aut amico, sed solùm functionem boni cuius aut amici, ex qua mors per accidens sequitur.

CONCLUSIO. Per se loquendo, siue nisi ex alia obligatione teneamur vitam nostram conseruare, licetè eam exponemus euidenti periculo pro vita alterius saluanda, iuxta modos supra dictos. Ita expressè D. Thom. in 3. d. 29. quæst. vnica a. 5. ad 3. Durand supra citatus, S. Antonius 4. part. tit. 6. c. 3. § 8. Victoria relect. de homicidio nu. 27. Toler. lib. 5. Summa cap. 6. Petrus Navarra lib. 2. de Restit. c. 3. nu. 27. Lessius de Iustit. cap. 6. dub. 6. num. 30. Azortom. 2. l. 12. cap. 4. q. 2.

Probatur Primò, quia sancti Patres laudant Damonem & Pirthiam, quorum vnus se tyranno vadem pro vita alterius obtulit: ut patet ex D. Hieron. in cap. 7. Michæ & D. Ambrosii. 3. Offic. c. 12. D. August. 1. 4. Confess. cap. 6. Lactantio 1. 5. de Institut. cap. 18. & alijs. Idem docet Aristoteles lib. 9. Ethic. cap. 8. vbi ait: *Verum est quod de studioso dicitur, complura inquam ipsum agere amicorum & patriæ gratia, & si opus fuerit mortem obire.*

Quidam ut hoc argumentum eludant, respondentiales ab ijs vitis laudari, non quia vitam suam exponunt pro vita amici consequenda; sed quia in eo actu expetunt honestatem, & hanc suæ vitæ præponunt. Sed hoc parum consequenter, quia ille actus nequit esse honestus, nisi quia est honestum exponere vitam suam pro vita amici: ergo hoc debet necessariò esse honestum, ut in eo actu possit honestas expeti. Adde, Aristotelem ibi aperte eodem modo loqui de exponente vitam pro patria, & exponente eam pro amico: at qui illud est simpliciter honestum: ergo & hoc.

Probatur conclusio Secundò, quia potest quis exponere vitam suam certis periculis pro

conseruatione sui status ac honoris: ergo magis pro vita amici & amicitia honestate.

82 Tertiò, quia famuli pro tuenda vita sui dominilicite exponunt se certissimis vitæ periculis, & accepto stipendio licite ad hoc se obligant: quare igitur non liceat id facere pro honestate amicitia, quæ melior est eiusmodi lucro: & si quis pro stipendio & amore lucri possit se ad illud obligare, quare non etiam amore honestatis possit se amico gratis ad hoc obstringere?

Quartò, quia, etsi furiosum te inuadente licite occidas, vt vitam tuam tuearis, tamen laudabiliter permittis te potius occidi: quo casu tamè perdis vitam tuam vt conserues vitam alterius.

83 Ad primum argumentum contrarium D. Thomas supra negat min. quia talis in eo actu non amat proximum præ se, sed bonum virtutis præ vita. Adde, caritatem in solis bonis spiritualibus nos obligare vt nos diligamus præ proximo, in alijs verò id solum permittit. quare neganda est maior si loquamur de postulatione inducente obligationem respectu bonorum corporalium.

Caritas in solis bonis spiritualibus nos obligat vt amemus nos præ alijs.

Ob multas causas licite definimus conseruare vitam.

Lessius.

Ad secundum, nego maiorem semper esse veram: quia multæ possunt occurrere causæ, ob quas honestè definimus conseruare vitam, etià eo casu, quo eam licite possumus conseruare: vt patet ex dictis, & cum alijs bene docet Lessius l. 4. de Virtut. card. c. 3. n. 12. & patet vel ex instituto Carthusianorū, qui licite se obligant ad non edendas carnes, etsi ratione morbi id esset necessarium ad vitæ conseruationem.

84 Ad tertium, nego consequentiam: quia longè magis tenemur vitare mortem nostrā spiritualem, quia grauissimum malum est, quod nullum ob finem potest honestè appeti; quàm mortem corporalem, quæ sæpè habet rationem boni, & ob finem honestum potest appeti, v. c. vt liberemur à periculis peccandi, vt citius fruamur Deo: quamuis enim non possimus nobis ob has causas inferre mortem, licite tamen ob eas optamus mori.

Ob multas causas licite optamus mortem, illicite tamen eam nobis inferimus.

Ad quartum, Respondeo S. Augustinum nõ dicere hoc esse contra eam regulam, sed eam excedere; quia nimirum talis plus diligit proximum, quàm illa regula præcipiat. Nec refert quòd contraria explicatio, scilicet, quòd Augustinus ibi velit innuere hoc esse illicitum, videatur magis consona adiunctis; quia hoc non ita hinc curandum est; nam ipse August. lib. 1. Retract. c. vltimo fatetur in hoc libro multa obscure & confusè à se dicta esse magis inquirendo quàm asserendo.

August.

Hinc patet nos licite exponere vitam nostrā euidenti periculo pro conseruatione vitæ alicuius personæ etiam priuatæ, quæ concionando aut alia ratione multum prodest salutis animarum; atque adeò hoc esse valdè laudabile, & ex caritate theologica, quatenus cedit in honorem Dei, appetibile.

Nota tamen, eum qui habet vxorem & liberos, quibus alendis aut moribus Christianis instruendis vita ipsius valdè necessaria est, contra caritatem his debitam facturum, si vitam suam pro priuato amico tali periculo exponeret.

Coninck de act. supernat.

Quod etiam insinuat D. Thom. 2. 2. q. 32. art. 6. dum dicit neminem debere dare eleëmofynam ex pane suæ & filiorum vitæ sustentandæ necessario. Vbi nullo modo (vt aliqui putant) contradicit ijs, quæ docuit in 3. citatus supra nu. 81. vbi dicit amicum honestè pro amico vitam periculo exponere. Sed vtrum que commodissimè potest conciliari, si vnum intelligas de homine omnino libero, siue cuius vita non est alteri obligata; & alterum de eo qui vxori & liberis alendis obligatur. Sic etiam persona publica, cuius vita est valdè necessaria reipublicæ, male faceret exponendo eam certo periculo pro priuato.

D. Thomas.

D V B I V M VII.

Quaratione, siue quibus casibus salus proximi est preferenda saluti corporis nostri, ita vt hanc pro illa teneamur profunderè:

D. Ius Thom. 2. 2. q. 26. art. 5. absolute docet, 85 animam proximi magis esse diligendam, D. Thomas. quàm corpus nostrum, quia caritas fundatur super participatione bonitatis Dei, & beatitudinis æternæ; quàm magis participat anima, quàm corpus. Ex quo sequitur, nos teneri aliquando vitam spiritualement proximi præponere vitæ nostræ corporali, hanc pro illa profundendo. In quo omnes consentiunt: nam clarè ex Scripturis constat. Nam Christus Iohan. 15. ait: *Hoc est præceptum meum vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos.* & ostendens in quo hæc dilectio consistat subdit: *Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt animam suam ponat pro amico suo.* Vbi aperte insinuat, nos debere pro proximi salute animam ponere, sicut ipse suam pro nostra salute posuit. Vnde S. Iohannes epistolæ 1. c. 3. ad hunc locum alludens ait: *In hoc cognouimus caritatem Dei, quoniam ille animam suam posuit pro nobis, & nos debemus pro fratribus animas ponere.* Ratio huius est, quia caritas postulat vt subeamus paruam damnum ad auertendum ingens damnum proximi, præsertim si hic illud nulla ratione potest auertere: & ita teneor facere iacturam alicuius pecuniæ vt seruem vitam proximi: motus autem corporis comparata cum morte animi, præsertim æterna, est valdè exiguum malum: & consequenter præ illo est negligendum.

85 D. Thomas.

Certum est nos aliquando teneri vitam corporalem perdere pro spirituali proximi saluanda. Iohan. 15.

I. Iohan. 3.

Posito igitur quòd aliquando teneamur ponere animam pro fratribus, quæstio est quando ad id teneamur. Potest autem hoc disputari vel respectu priuatorum, vel respectu Superiorū quibus singulariter animarum cura incumbit.

CONCLUSIO I. In extrema proximi necessitate spirituali quiuis tenetur ei succurrere etiam cum certo periculo vitæ; si sit probabilis omnino spes eum iuuandi. Sequitur aperte ex iam dictis: nam si aliquando teneamur vitam corporis exponere certo periculo pro salute proximi, ad id maxime tenemur in dicto casu. Vnde etià communiter Doctores in hac conclus. consentiunt, vt patet ex Bañez, Caiet. & Malder. 2. 2. q. 26. a. 5. Turrian. disp. 87. dub. 2. concl. 3. Valentia disp. 3. q. 4. puncto 4. assert. 5. Lorca sect. 3. dubio 28. memb. 2. Toletol. 4. Summæ c. 10. Azor tom.

86

Bañez. Caiet. Malder. Turrian. Valentia. Lorca. Toletus. Azor.